

Nové PIWI odrůdy ze Srbska

Srbsko je další evropská země s intenzivním šlechtěním PIWI odrůd. Mezi typické zde pěstované odrůdy patří Tamjanika, Crna Tamjanika, Smederevka, Slankamenka, Srenski Zelenak, Kevedinka, Prokupac a jiné místní odrůdy, nám ne zcela známé. Mezi významné místní šlechtitele patří Petar Cindrič, nyní již emeritní profesor na univerzitě v Novém Sadu. Jeho následovníky jsou Nada Korac, Vladimir Kovac, Sima Lazic, Dragoslav Ivanišević a Drahoslav Milisavljevič. Úzce spolupracoval zejména s maďarským šlechtitelem Kozmou Pálem a zpočátku využíval při svém šlechtění jeho odolné hybridy (odolné zejména k mrazu). Z jejich spolupráce nyní těží například i italští šlechtitelé, kteří na odolnosti těchto odrůd postavili svá novošlechtění (dnes např. odrůda Pinot Iskra). Mezi nejznámější srbské moštové PIWI odrůdy určitě patří Petra, Morava, Zlata, Liza a Rani rizling.

Zlata (Syn.: Sremski Karlovci 76 – 3/3, SK 76-3-3, Aranka)

Jde o jednu z prvních bílých odrůd, vyšlechtěnou již v roce 1976 Petarem Cindričem a kol. v Novém Sadu, křížením odrůd *Irsai Oliver* × *Kunleány*. Název odrůdy je odvozen od barvy bobulí plně zralých hroznů. Odrůda je středně bujného až bujného růstu. Raší i kvete raně až středně raně, dozrává začátkem až v polovině září. Odolnost k houbovým chorobám je dobrá, k mrazu vel-

mi dobrá. Plodnost je střední až vyšší. List je tmavěji zelený, středně velký, lehce vrásčitý, pětilaločnatý, se středně hlubokými výkroji (výrazné jsou horní výkroje). Bazální výkrojek je lyrovitý, šířeji otevřený. Řapík je středně dlouhý, výrazně načervenalý. Hrozen je středně velký, kuželovitý, středně hustý. Bobule je malá až středně velká, kulatá, žlutozelená. Dužnina je řídká, lehce muškátové chuti. I víno z této odrůdy voní lehce do muškátu a chutná svěže ovocně, podobně jako Müller Thurgau.

Liza (Syn.: Sremski Karlovci 77 – 12/6, SK 77-12-6)

Jde o bílou odrůdu, vyšlechtěnou v roce 1977 Petarem Cindričem a kol. v Novém Sadu, křížením odrůd *Kunleány* × *Rulandské šedé*. Odrůda je středně bujného až bujného růstu. Raší i kvete raně až středně raně, dozrává začátkem až v polovině září. Odolnost k houbovým chorobám je dobrá, k mrazu velmi dobrá. Plodnost je střední až vyšší. List je světleji zelený, spíše velký, lehce vrásčitý, tří- až pětilaločnatý, s mírnými výkroji. Bazální výkrojek má tvar písmene V a je úzce otevřený (podobně jako Pinot). Řapík je středně dlouhý, narůžovělý. Hrozen je středně velký, kuželovitý, středně hustý. Bobule je malá až středně velká, kulatá, žlutozelená. Dužnina je řídká, ovocně sladké chuti. Víno je ovocně aromatické, s příjemnou kyselinkou – připomíná nejvíce Rulandské bílé či pikantnější Müller Thurgau.

Bačka (Syn.: SK 86-3-276, Bácska, Backa)

Jedná se o bílou moštovou odrůdu, vyšlechtěnou v Novém Sadu v roce 1986 (povolena v roce 2002) Petarem Cindričem a kol., křížením odrůd *Petra* (*Kunbarrát* × *Rulandské modré*) × *Bianca* (*Villard blanc* × *Bouvierův hrozen*). Název odrůdy je odvozen od místního regionu (vojvodiny) Srbská Bačka (na severu je pak

Zlata

Petra (SK 77-5-3)

ještě její menší část, náležící dnes však Maďarsku – maďarská Bácska). Odrůda má středně bujný až bujnější růst. Raší i kvete středně raně, nazrává od poloviny až koncem září. Odrůda má dobrou odolnost k houbovým chorobám i mrazu. Plodnost je střední až vyšší. List je středně velký, spíše hladký, pětilaločnatý. Bazální výkrojek je většinou úzce otevřený. Řapík je středně dlouhý, zelený, u báze načervenalý. Hrozen je středně velký, kuželovitý, středně hustý až hustý. Bobule je středně velká, kulatá, narůžovělá. Dužnina je řídká, sladké chuti. Víno je zlatavé, lehce florálně ovocné, připomíná ovocný Müller Thurgau.

Rubinka (Syn.: Rubínka)

Jedná se o červeně zbarvenou moštovou odrůdu (povolena v roce 2002, jako předchozí odrůda), vyšlechtěnou v Novém Sadu Petarem Cindričem a kol., křížením odrůd *Petra* (Kunbarát × Rulandské modré) × *Bianca* (Villard blanc × Bouvierův hrozen). Název odrůdy je odvozen od červeně (rubínově) zbarvených bobulí v době zralosti. Odrůda má středně bujný až bujnější růst. Raší i kvete středně raně, nazrává od poloviny až koncem září. Odrůda má dobrou odolnost k houbovým chorobám i mrazu. Plodnost je střední až vyšší. List je středně velký, spíše hladký, pětilaločnatý. Bazální výkrojek je většinou úzce otevřený. Řapík je středně dlouhý,

Rani Rizling

načervenalý. Hrozen je středně velký, kuželovitý, středně hustý. Bobule je středně velká, kulatá, tmavě růžově červená. Dužnina je řídká, sladké chuti. Víno je zlatavé, výrazně ovocné.

Petra (Syn.: Sremski Karlovci 77 – 5/3, SK 77-5-3)

Jde o srbskou odrůdu, kterou vyšlechtili v roce 1977 Petar Cindrič a Vijem Kovač v Novém Sadu, křížením odrůd *Kunbarát* × *Rulandské modré*. Název odrůdy je odvozen od křestního jména šlechtitele (Petar – Petra). Odrůda je středně bujného až bujného růstu. Raší i kvete středně raně, dozrává začátkem až v polovině září. Odolnost k plísni révové je vysoká, k plísni šedé střední. Je citlivá na padlí révové. Mrazy příliš netrpí. Plodnost je střední až vyšší. List je středně velký až velký, okrouhlý, hladký, mělce trojlaločnatý, vespod hladký. Bazální výkrojek je lyrovitý, otevřený. Řapík je středně dlouhý, načervenalý. Hrozen je malý až středně velký, kuželovitý, středně hustý. Bobule je malá až středně velká, kulatá, žlutozelená. Dužnina je řídká, lehce muškátové chuti. Víno je poměrně kvalitní, ovocně aromatické, lehce do muškátu, s příjemnou kyselinkou, podobně jako Müller Thurgau. Dá se říct, že svým charakterem je buket vína někde mezi odrůdami Müller Thurgau a Rulandské bílé (dle vyzrállosti hroznů).

Petka (Syn.: Pečka)

Jedná se o bílou moštovou odrůdu, vyšlechtěnou koncem 80. let v Novém Sadu Petarem Cindričem a kol., křížením odrůd *Petra* (Kunbarát × Rulandské modré) × *Bianca* (Villard blanc × Bouvier). Název odrůdy je patrně odvozen od křestního jména šlechtitele. Odrůda je středně bujného růstu. Raší i kvete středně raně, dozrává začátkem až v polovině září. Odrůda má dobrou odolnost k houbovým chorobám i mrazu. Plodnost je střední až vyšší. List je středně velký, mírně bublinatý, pětilaločnatý, vespod hladký. Bazální výkrojek je lyrovitý, otevřený. Řapík je středně dlouhý, načervenalý. Hrozen je malý až středně velký, kuželovitý, středně hustý. Bobule je malá až středně velká, kulatá, žlutozelená. Dužnina je řídká, sladké chuti. Víno je svěží, ovocně florálního charakteru.

Rani Rizling (Syn.: SK 77-10-69, Sremski Karlovci 77-10/69, Rizling rani, Korai rizling)

Jde o bílou odrůdu, vyšlechtěnou v roce 1977 Petarem Cindričem a kol., křížením odrůd *Ryzlink vlašský* × *Kunbarát*. Odrůda je bujněji rostoucí. Raší i kvete středně raně, dozrává však až koncem září. Odolnost k houbovým chorobám je velmi dobrá. K plísni révové a plísni šedé velmi dobrá, k padlí jen dobrá. ▶

Plodnost je střední. List je středně velký, spíše hladký, pětilaločnatý. Bazální výkrojek je úzce otevřený až uzavřený s průsvitem. Řapík je středně dlouhý, narůžovělý. Hrozen je středně velký, kuželovitý, křídlatý, středně hustý. Bobule je středně velká, eliptická, žlutozelená, s hnědavým líčkem. Dužnina je středně řídká, příjemné, jemné muškátové chuti. Víno je pikantně svěží (má vyšší obsah kyselin), vůně jemně muškátová, silněji však připomíná vůni růží. V chuti pak mimo muškátu nalezneme i tóny bylin a koření (zejména je-li vyzrálé). První dojem někdy připomíná cuvée Tramínu se Sauvignonem.

Kosmopolita (Syn.: SK 87-6-28, K-SK 87-6/28, Kozmopolitan, Kosmopolitan)

Jde o aromatickou bílou moštovou odrůdu, vyšlechtěnou v roce 1987 Petarem Cindričem a Pálem Kozmou, křížením maďarských odrůd *Cserszegi fűszeres* × *Krisztaly* (Krystal). Název odrůdy vychází z příjmení šlechtitele Kozmy a výraz kosmopolita (ang. cosmopolitan) značí „všude zdejší“. Odrůda je bujněji rostoucí. Raší i kvete poměrně raně, dozrává koncem srpna až začátkem září. Odolnost k houbovým chorobám i mrazu je

dobrá. Plodnost je střední až vyšší. List je menší až středně velký, lehce vrásčitý, pětilaločnatý, s hlubšími a výraznými výkroji. Bazální výkrojek má tvar písmene V, úzce otevřený, někdy s průsvitem. Řapík je středně dlouhý, výrazně načervenalý. Hrozen je středně velký, kuželovitě válcovitý, středně hustý až volný. Bobule je malá až středně velká, oválná, zlatavá s růžovými líčky. Dužnina je řídká až rozplývavá, muškátové a sladké chuti, velmi lákající hmyz. I víno je velmi aromatické, někde mezi odrůdami Muškát moravský a Pálava, vhodné pro sladší vína se zbytkovým cukrem. Pro svou ranost a aromatikou se zralé hrozny hodí i pro přímý konzum.

Morava (Syn.: Sremski Karlovci 90-2/207, SK 90-2-207)

Jde o aromatickou bílou moštovou odrůdu vyšlechtěnou v roce 1990 Petarem Cindričem a kol. v Novém Sadu, uznanou v roce 2003. Vznikla šlechtěním odrůd SK 86-2-293 × Ryzlink rýnský, přesněji tedy [(Kunbarát × Tramín červený) × Bianca] × Ryzlink rýnský (klon Gm 239-20). Odrůda nese jméno srbské řeky Moravy (přesněji Velká Morava – tato řeka je pokračováním dvou toků: Západní Moravy, pramenící pod Bělehradem, a Jižní

Moravy, pramenící v blízkosti Kosova). Odrůda je středně bujně rostoucí. Raší i kvete středně raně, dozrává však až koncem září či začátkem října. Odolnost k houbovým chorobám i mrazu je velmi dobrá. Vyšší odolnost je uváděna k nízkým teplotám, plísní révové a plísní šedé, jen střední k padlí. Plodnost je střední až vyšší. List je středně velký, hladký, pětilaločnatý, s mělkými, nevýraznými výkroji. Bazální výkrojek má tvar písmene V a je většinou uzavřený. Řapík je středně dlouhý, lehce načervenalý. Hrozen je malý až středně velký, kuželovitý, středně hustý až spíše volný. Bobule je malá až středně velká, kulatá, zelenožlutá, v plné zralosti s růžovým líčkem. Dužnina je řídká, sladké chuti. Dává kvalitní aromatická, hutnější vína s dostatkem kyselin. Víno je popisováno jako ovocně svěží – připomíná nejspíše odrůdu Sauvignon až cuvée Sauvignonu a Ryzlinku rýnského. Odrůda v poslední době získává značně na popularitě.

Panonia (Syn.: SK 90-2-19, Panonija, Castellum)

Novější bílá moštová odrůda, vyšlechtěná Petarem Cindričem a kol. v Novém Sadu, uznaná v roce 2003. Vznikla v roce 1990 křížením odrůd [(Kunbarát × Tramín červený) × Bianca] × Ryzlink rýnský. Odrůda dostala jméno podle Panonské nížiny, kam spadá i oblast Vojvodina (severní část Srbska) čili místo, kde odrůda vznikla. Odrůda je středně bujně rostoucí. Raší i kvete středně raně (před Ryzlinkem rýnským), dozrává od poloviny až koncem září. Odolnost k houbovým chorobám i mrazu je dobrá. Vyšší odolnost je uváděna k plísní révové a padlí, k plísní šedé jen střední. Odolnost k mrazům naopak velmi dobrá. Plodnost je střední až vyšší. List je středně velký, vrásčitý, pětilaločnatý, s výraznými výkroji. Spodní strana listu je lehce plstnatá. Bazální výkrojek má tvar písmene U a je otevřený. Řapík je středně dlouhý, výrazně načervenalý. Hrozen je středně velký, kuželovitý, středně hustý, s delší stopkou. Bobule je malá až středně velká, kulatá, žlutozelená. Dužnina je řídká, sladké chuti. Díky vyšší cukernatosti odrůda dává tělnatá vína, s dostatkem kyselin, ovšem ne příliš aromatická, spíše tedy ovocná až neutrální, podobně jako Müller Thurgau, ovšem s vyšší svěžestí. ■

Kosmopolita